

TIMISIANA.

Foia pentru trebuintele poporului roman.

— Viétia prin lupta! —

Apare in fie-care dumineca.

— Lupta pentru viétia! —

Preţul: Pentru Austro-Ungaria:
pe un an întreg 4 ft. — pe ½ de an 2 ft. — pe 3 luni 1 ft.
Pentru strainatate:
pe un an 14 franci. — pe ½ de an 7 fre. — pe 3 luni 4 fre.

Un numer costa 10 cr.
Anunturi se publica cu 6 cr. de sir pentru fie-care publicare
si 30 cr. timbru.
Redactiunca si administratiunea fôiei e in Timisióra (Meier-

höfe, Schwanengasse 49) unde sunt a se adresa tôte cores-
pondintiele pre cum si banii de prenumeratiune.
Manuscripte nefolosite nu se retrimit.
Epistole nefrancate nu se primesc.

Lith. J. Beránek Temesvár

GEORGIU BARITIU.

Georgiu Baritiu

fundatoriul presei romane de dincoaci de Carpati, membru al Academiei romane din Bucuresti, presedintele comitetului national din Sibiu, etc. etc

Romani! Cu capul desvelit priviti icon'a care infrumsetiaza numerul de fatia al foiei acesteia, si cu sfinta pietate rostiti numele pus in fruntea sirurilor acestora!

Israelitenii au avut un Moise, noi avem pre Georgiu Baritiu!

Osan'a lui!

Romani! Cincidiecei de ani sunt acuma, decand barbatul al carui portret vi se infatiesiadia, a pasit pe terenul muncii si al luptei, aparand pana in diu'a de astadi drepturile si interesele vostre, cu gur'a si cu pen'a!

Osan'a lui!

Jumetate de veac a muncit barbatul acesta pentru voi, carand piatra dupa piatra la fundamentul viitoriului vostru, — si in acest jumetate de veac nime nu l'a audit vaerindu-se ca e obosit, — de si de multe ori, nemultiamirea a fost resplat'a ostenelelor sale!

Osan'a lui!

Romani! Fiecare natiune 'si are omenii sei mari, a caror dile mai insemnate din vietia, trebuie serbatorite ca sfinte serbatori nationale!

Astfel de di insemnata este diu'a in care se implinesce in vietia lui Baritiu anul al cincidiecelea, al muncii sale neobosite!

Voiti romanilor, se dati dilei acesteia insemnata cuvenita, si se o serbati ca o serbatoare a serbatorilor, atunci fagaduiti, banu! jurati, ca ideile a caror luptatoriu ager a fost Baritiu pana in diu'a de astadi, si va fi pana in momentul din urma al vietii sale, le primiti de a le vostre, si pe fundamentul tare, alcatuit de Baritiu, si de cealalti fruntasii ai vostri, veti continua voi cu ridicarea edificiului grandios, planuit de omenii mari ai vostri!

Si deca o faceti acesta, Baritiu va fi pe deplin multiamit cu serbatorirea vostra, si mangaiat va dice la timpul seu, din adancul inimii sale: acum slobozesce pre robul teu stapane, ca vediuura ochii mei mantuirea poporului meu!

Osan'a Tie! domnitoriule si cuceritoriule al inimilor romanesci!

Cincidiecei de ani de munca ai in urm'a ta, si acesti ani sunt tot atate trepte pe care te-ai inantiat d'asupra semenilor tei, cucerind pasiu

de pasiu cararea spinosa care duce la — nemurire!

Tota diu'a care trece din vietia Ta, este un pasiu nou spre — vecinicia!

Osan'a Tie!

Ca o mirasma cu bun miros strabate pana la noi trecutul teu cel maretiu, din care ni s'a nascut prezentul, si din care avem se ne planuim viitoriul, 'si din ce intram mai adanc in secretele trecutului teu, cu atat mai perfecta este form'a caracterului care te inaltia, si care si-a concentrat tot de una radiele sale ardietore, intr' un unic punct, al carui nume e — luminaarea poporului teu!

Osan'a Tie!

Trecutul teu e bas'a viitoriului natiunei tale, si blastem va cade pe capul fiecarui roman, care nu'ti va face loc in simul seu!

In inimile romanilor vei trai de acuma nainte, cat va trai neamul teu pe pamant!

Si tu te-ai ingrigit, ca natiunea ta se traesca in veci!

Osan'a Tie!

Georgiu Baritiu e o istoria viua a Ardealului si a tuturor romanilor; si acela care va scria odata istoria acestui barbat, trimis de providentia, neamului seu, pentru ca se'l scota din intuneric, precum a scos candva Moise pre poporul israiltean din pustia: va avea o misiune frumosa, pentru ca alcatuind el istoria lui Baritiu, va scria istoria romanilor. Si grea va fi misiunea acesta, pentru ca sute de fire trebuie luate in mana si urmarite cu atentiune, caei Baritiu, in sute de latari si-a resfirat puterile sale, producand, ajutand, — ba chiar si nimicind ce era pagubitoriu neamului seu.

Nu avem darul, nici permisiunea de a ne apuca noi de acesta opera mare, ci ca simpli cronicari, vom impartasi cetitorilor nostri numai unele amenunte din vet'a acestui neobosit barbat, pentru ca bine este, si de lipsa este ca poporul de rand se'si cunoasca fruntasii de care are necesitate in dile de ispita.

Georgiu Baritiu este urmatoriul unei vechi familii nobile din districtul Chiorului in Ardeal. S'a nascut in Jucul de jos, comitatul Clujului, in Transilvania la 12/24 Mai 1812, prin urmare a implinit deja anul al 73 lea al etatei sale. Numele familiar al dlui Baritiu e Pop, caei Joan Pop se numea tat'a dsale care era preot gr. cath. in Jucul de jos, — ear' numele Baritiu i s'a dat din partea profesorilor dela gimnasiul din Cluj, carii erau indatinati pe vremea aceea a schimb'a si a magiaris'a numele tenerilor studenti. Dupa ce a absolvat clasele normale din Tresaau, a mers Baritiu la leaganul literaturii romane, adeca la Blasiu, unde absolv'a gimnasiul cu cel mai stralucit suces. De aci s'a dus apoi la Cluj,

pentru ascultarea cursului filosofic, pre care inca l'a terminat cu o deosebita diligintia, astfel, incat profesorii l'au indemnat, se se inscrie la facultatea juridica de acolo, si se pasiasca pe cariera avocatiala. Tienand Baritiu cont de inpregiurarile de tot nefavorabile pe vremea aceea pentru juristii romani, de o parte, ear de alta parte, tienand cont si de vechia datina, devenita lege, — in intielesul careia dintre fiii preotului, trebuia cel mai mare se pasiasca in oficiul tatalui seu, inbratiesiand astfel cariera preotiasca: Baritiu a facut aceea ce au facut cei mai multi barbati de ai nostri din trecut, adeca: a intrat si densul in seminariul din Blasiu, cu scop de a se preoti. Dupa absolvirea teologiei tot cu acel eminent rezultat cu care a absolvat si celelalte scoli, Baritiu fu numit la anul 1835 profesor pentru fisica, la gimnasiul din Blasiu, dar numai un an functiona ca atare, caei in anul urmatoriu fu chemat la Brasiov, pentru de a organis'a o scola comerciala si comunala pentru comunitatea bisericasca de acolo.

Grele erau inpregiurarile de pe vremea aceea, cand ni se trageau tote la indoeale, chiar si originea noastra. Aceste inpregiurari au indemnat pre Baritiu, a se pune pe studierea istoriei si a politicei. Starile politice inca erau de tot critice pentru romani, carii mai aveau si acea nefericire, ca nu puteau se schimbe altcum ideile unii cu altii — decat verbalmente seu prin scrisore. De organ public nu era nici vorba. Incet cu incetul incepu-se inse a se desvolta spiritul national intre romani, ear intru latirea si inradacinarea acestui spirit, — ce se putea face numai pe calea unui organ public, in care fruntasii neamului romanesc se'si impartiasca vederile lor politice cu intregul popor: Baritiu 'si propuse a intemeia o foia romanasca; si in anul 1838 propusul seu deveni fapta, prin inceperea edasei diuariului „Gazeta de Transilvania“ (mai terdiu i s'a schimbat numele in Gazeta Transilvaniei sub care nume apare si astadi) cu un suplement beletristic — literariu, si septemariu, intitulat: foia pentru minte inima si literatura. O influentia enorma au avut diarele aceste asupra desvoltarei spirituale a le romanilor, si colonele acestor foi formau locul de intelnire pentru toti barbati mari ai neamului nostru, carii aici 'si publicau tote productele lor spirituale de valore. Aici au aparut intaia data si cele mai multe acorduri durerose a le nemuritoriului nostru bard Andreiu Muresian, ba chiar si cei din Romania lucrau bucuros si mult pentru Gazeta, care in scurt timp deveni un organ latit in tote partile locuite de romani. Foile aceste au dat multa grigia tenerului lor redactor, dar i-au pus in cale si mai multe calamitati si neplaceri, pre care inse vointia de fer si neobosint'a lui Baritiu le-a invins.

La anul 1841 s'a casatorit Baritiu cu

Maria, fic'a veduvei Sofia St. Belisariu din Brasiov, si din acést'a fericita casatoria i sau nascut noua copii, dintre carii astadi se afla in viétia numai cinci, un fiu, si patru fete maritate.

Anii 1848-49 de trista memoria au aflat si pre Baritiu la locul seu; densul a facut parte din comitetul national, a luat parte la operatiunile resbelului, — dar in martie 1849 ajungand insurgentii in casa lui, lau depradat de tota averea miscat'oria a sa, cautand se 'l si omóra, — densul a scapat inse fugind in Romania, unde apoi din gresiala a ajuns in inchisóre, ca prinsoneriu al rusilor, si fu internat in Cernovitiu (Bucovina) de unde prin intreprinderea fratilor Hurmuzachi a fost apoi eliberat. Cu finea anului 1849 reintorcanduse in tiara, a primit asupra sa de nou redactarea „Gazetei“, dar in februarie anul 1850 s'a retras dela redactiune, remanand inse si mai departe cel mai activ conlucratoriu al ei, asia dicand sufletul acelei foi. La anul 1853 a primit apoi directoratul unei fabrici de hartia intemeata in Zernesti din partea unor capitalisti romani, in interesul careia Baritiu a intreprins calatorii prin Belgia, Frantia, si Svitier'a; nau avut inse noroc romanii cu intreprinderea lor, caci la cativa ani au falimentat fabric'a, devenint in proprietatea strainilor. Baritiu a conlucrat si la infiintarea Asociatiunei transilvane pentru cultur'a si literatur'a poporului roman, al carei secretariu prim e si in di de astadi, dela infiintarea ei (1861.)

La anul 1878 mutandu'si locuint'a la Sibiu, Baritiu a intemeiat diuariul politic „Observatoriul“ pre care l'a redactat pana la sfirsitul lui Iuliu a. e. când apoi l'a sistat retraganduse densul cu totul de pe terenul jurnalistic, si sacrificandu'si de aci incolo puterile si timpul unei frumo'se misiuni primite din partea Academiei romane din Bucuresti, din care asemenea face parte. Dela anul 1860 incóci nu a fost adunare si actiune politica la care Baritu se nu fie luat parte activa. La anul 1863 a intrat in diet'a Ardealului ca regalist, mai terdiu apoi a fost trimis de deputat in Reichsrathul din Viena, si Brasiovul 'si va mai aduce aminte de inopasantul conduct de tortie cu care l'au onorat alegatorii sei dupa sosirea lui din Viena. Dela anul 1881 incóci dl Baritiu e membrul cel mai activ al comitetului national din Sibiu, ear insemnatul „memorand“ politic, edat din partea acestui comitet, e o plasmuire grandio'sa istorica-politica a dlui Baritiu. Dl Baritiu este auctoriu unui „dictionariu german roman“, apoi a „dictionariului magiar roman“ pre cum si a altor carti de valóre.

Dl Baritiu este inzestrat si cu o oratoria, care incaldiesce inimile reci, si intórce pre toti retacitii la calea cea adeverata. Spre ilustrarea acestei afirmari ni s'a comunicat un episod insemnat din viétia dlui Baritiu, pre care 'l enaram cetitorilor nostri in urmatórele: era la anul 1869,

si alegerile dietali erau in curgere. Alegatorii romani din Brasiov erau inpartiti in doua tabere, activisti, si pasivisti. S'a convocat o adunare de alegatori pentru staverirea unei tienneute generale fatia cu alegerile dietale, si in acésta adunare activistii ai caror conducatori infocati erau dlui Stravoiu si Puscariu castigasera majoritatea pe sém'a lor. Un tener adoratoriu de a lui Baritiu, alérgea intr' aceste la Baritiu, care lipsea din adunare, inpedecat de o afacere urgenta, si i enareaza cele ce se petrec in adunare. Baritiu vine la moment in adunare, urea tribun'a, si incepe a ceti juramantul care l'a depus natiunea romana pe campul libertatii dela Blasiu, si treptat 'si devólta apoi vederile sale politice, cu atata caldura, incat la votarea efectuita, din partid'a activistilor au fost remas numai conducatorii.

Mai insemnam ca la anul 1863, ca la al 25^{lea} an al activitatii sale jurnalstice, femeile romane au suprins pre Baritiu cu frumo'se suveniru. Inchieem, sprimandune dorint'a, — care asia credem este dorint'a intregului popor roman, — ca se'l vedem inca multi ani in fruntea trebilor nóstre nationale, si se 'l vedem odata multiamit cu starea lucrului al caror aparatoriu este, vedindu 'si el singur cu ochii tóte derintiele realizate!

Cronica septemanei.

(Sciri mai insemnate din lume.)

Timisióra la 8 Octombre n. 1885.

Evenimentele din peninsula balcanica dau de lucru diplomatilor din Europa, si itiele politice incep a deveni pe tóta diu'a mai incalcite. Astadi este o credintia generala, ca Turcia va trebui se se supuna faptelor indeplinite, si va trebui se recunósca unirea Rumeliei cu Bulgaria sub un singur domnitoriu. Acuma, ca cine va fi domnitoriu acestor tieri unite, inca nu se scie, pentu ca dorint'a Rusiei este, se se alunge de pe tron principele actual Alexandru I, pentu ca Rusia crede, ca densul ar fi insecnat tóta turbararea, de si e fara indoiala, ca principele a trebuit se se supuna intemparilor, caci altcum 'ar fi resturnat de pe tron chiar poporul seu; si se crede, ca déca principele Alexandru ar fi detronat, o noua, si dóra si mai mare turbarare s'ar nasee in Bulgaria. Cu scop de a castigá pre puternicul Tiar al Rusiei pe sém'a lor, bulgarii au trimis o deputatiune la densul. La inceput marele domnitoriu nu voia se primésca deputatiunea in audientia, trimetiendu-o la ministrul seu de esterne — Giers, dar in sfirsit totusi s'a indurat a o primí, si inca a primit pre bulgari fórté afabil, asigurandu-i ca va starui in contielegere cu celelalte puteri mari, care au subscris contractul dela Berlin — se se deslegé pe cale pacifica chestiunea lor. Conferint'a puterilor mari, despre care am facut pomenire in numerul trecut, s'a intrunit in Constantinopol, si in siedint'a prima s'a hotarit se se compuna un memorandum, care se va comunicá cu partiile pricinasié, mai nainte inse se va substerne tuturor puterilor mari spre intarire. **Serbia.** Serupcin'a (diet'a) serbésca convocata de loc dupa nascerea intemparilor insemnate din Bulgaria a fost deschisa din partea regelui Milan cu o vorbire intimpinata cu mare bucuria si entusiasme. Regele a dis in vorbirea de deschidere, ca 'l pare reu de pasii principelui din Bulgaria, prin cari tractatul de

Berlin a primit o grea lovitura, si guvernul serbesc trebuie se faca tot ce e de lipsa pentru asigurarea garantiilor pentru esistint'a politica a Serbiei. Intre aceste Serbia 'si mobiliséza mereu armat'a si o trimite spre granitia. Macedonienii si serbii din Serbia vechia, au adresat o rugare catra regele Milan, in care cer se 'l scóta de sub domni'a turcésca, si densii sunt gata la ori ce jertfe. Se dice ca Austro-Ungaria ar fi castigata pe sém'a Serbiei, si ca la ocasiunea binevenita va si face propunere se se estinda hotarele Serbiei pana la Viddin, danduse Macedonia si si Serbia vechia, cam ca si despagubire pentru Bosnia si Hertiegovina, care ar deveni cu totul in posesiunea Austro-Ungariei. **Grecia** asemenea se inarmeaza mereu, si insarcinatul afacerilor tieri acesteia, dela Paris, a dechiarat'o franc, ca déca unirea bulgarilor va fi recunoscuta din partea puterilor mari din Europa, intreg Orientul dinpreuna cu Grecia se va rescula. Déca se maresce Bulgari'a, trebuie se se maresca tóte tierile mici marginasié, prin urmare si Grecia-Ungaria. In diet'a tieri nóstre nu s'a intemplat nimic mai insemnat afara de respunsul ministrului presiedinte Tisza, dat la interpelarile facute in dieta, cu privire la intemparile din Bulgaria. Ministrul a respuns, ca in ministeriu pricinilor din afara se scia despre unele miscari in Bulgaria, dar revolutiunea a isbucnit pe neasteptate, § producand o suprindeere tuturor cabinetelor. Monarchia nóstra nu va incurca pe nici o cale si mai tare situatiunea, ei va lucrá intru restabilirea liniscei si a pazei; la cas inse déca se vor periclitá interesele Monarchiei, guvernul 'si reserva libertatea hotaririi. **Croati'a.** Dieta croata a fost dilele aceste aren'a unei intempari scandalóse. Unele acte de mare valóre au fost fara scirea dietei mutate din archivul de stat al Croatiei, la — Budapesta. Pentu acést'a fapta un deputat cu numele Tuscan a facut propunere in siedint'a din 5 octombre e. se se puna Banul Croatiei sub — acusa, si se fie tras la respundere. Un alt deputat Jivcoviciu, s'a multiamit cu aceea, se se aduca acele napoi. Banul se scóla ca se dee desluciri, dar oposit'a nu'l lasa se vorbésca, insultandu' cu cuvinte vatamatóre. Presiedintele propune se se eschida cativa opositionali din dieta pe un timp, si banul se indeparteaza, dar deputatul David Starcevicu, unul din conducatorii opositionei, impinge pre alt deputat spre banul Croatiei, pana ce deputatul Kumisits strigá spre publicul de pe galeria, se vina jos si se omóra pre magiaronul de ban; puscati' strigá el catra cei de pe galeria. Banul a fugit in odaea presiedintelui, ear de acolo a fost petrecut pana acasa de partid'a guvernamentala intre strigari de jivio! **Francia.** Alegerile dietale sau sfirsit, dar voturile inca nu sau putut aduna, si asia rezultatul final inca nu se scia. Republicanii au suferit unele perdedi, dar tot au remas in majoritate. In multe cercuri va se se efectuésca alegere noua, pentu ca fiind mai multi candidati, nici unul nu a intrunit majoritate absoluta. Dupa un telegram sosit astadi, monarchistii ar avea 164 de deputati alesi pana acuma, si asia — déca se adeveresce acést'a scire — republic'a ar fi cam periclitata. Alegerile aceste sunt de mare insemnatate pentu Francia, pentu ca peste patru luni, deputatii alesi acuma, dinpreuna cu deputatii din senat, au se aleaga pre presiedintele republicei franceze.

Brutus.

Ce se lucrám in gradin'a de pomi?

(V.) Pomul e intocmit ca si animalul, si ca si omul; déca la-i obosit folosindu'l, trebuie se 'l si grigesci si hranesci. Pomaritul e un isvor de castig pentu multe familii, mai ales pentu acele care se afla in apropierea

orasielor, si din ce sunt pómele mai frumoase, cu atat mai scump se vînd prin pietie. Care doresce dara se aiba póme bune si frumoase, incépa inca din tómnă a'si grigi pomii roditori.

Lucrul cel de frunte este, se curatim pomii de crengile uscate, taindule frumos cu firizul, si mangind ranele cu ceara, séu cu catrana, ca se nu póta intrá umedial'a si aerul in pom.

Déca sunt crengile pomului prea dese, trebuie mai rarite, ear crengile care cresc in jos, trebuie taiate pe la o inchieetura, si trebuie grigit ca se creasca in sus. Crengile se se tae nemijlocit in apropierea trunchiului, inse cu bagare de séma se nu se vatame cój'a acestuia.

Sunt casuri, unde pomul trebuie intenerit.

Unele soiuri de pomi sunt adeca intru atat de productive, incat de multe ori sunt pe pom mai multe fructe decat frunze. Dar esaminand rodul mai cu ameruntul ne vom convinge, ca pómele aceste din an in an se micioréza, pana ce in fine pocnesc si se strica nainte de a se cóce.

Pomul a ostenit, si ne da se pricepem ca nu e mai mult in stare a 'si hrani tóte ramurile sale. Pomologul priceput va sci deloc ca pomul trebuie lecut si intarit, si acést'a se face prin intenerirea pomului. Adeca: tóte crengile pomului se tae pe la jumetate, ca de acolo se dee apoi fie-care crénga lastariu nou. In acest mod trebuie purces si cu pomii care au fost bantuiti de frig, ger séu de atare morb, si in locul crengilor bolnave, inghietate, si prin urmare neproductive, vom castiga crengi noi, bune si roditoare.

Si acést'a operatiune este bine a o face totdeuna tómn'a, si se o incepem de sus din vérful pomului, pentru ai puté da o coróna frumoasa. Tatur'a se se face totdeuna pe langa o inchieetura, adeca pe langa un lastariu mic, séu mugur; crengutiele mici care vor da in primavéra trebuie cara rarite, inse nu de odata ci succesive.

Dupa ce am rarit séu am intenerit corón'a pomului, trebuie se-i curatim trunchiul de muschiu, cu un cutit, inse asia ca se nu se vatame scórti'a.

De muschiu se pot feri pomii, déca vor fi mangiti cu var stemperat in apa, asia ca se remana trunchiul pomului — alb.

Ca tóta plant'a, asia si pomul are lipsa de gunoie; si numai pomii inghietati fac esceptiune, carii déca se gunoiesc, la an li se vor ingalbeni frunzele nainte de vreme, si in cativa ani se vor usca si ei cu totul. Astfel de pomi trebuie dara mai nainte inteneriti in modul aratat mai sus, si numai dupa aceea, se li se dee gunoiu

Déca un pom bolnav se inteneresce tómn'a, primavér'a i se póte d'águnoiu.

Gunoiul inca trebuie preparat. Acést'a se intempla in modul urmatoriu: gunoiul se aduna la o gramada undeva, se

stropesce cu must de gunoiu, care se castiga din u'da tul vitelor, apoi se invertesce bine, si se lasa se stee asia; acést'a se repeteaza cateva dile, si atunci se folosesece.

Gunoirea pomilor se se face astfel, ca gunoiul se ajunga la radacinile pomilor.

Rodirea pomilor se inbunatatesce si prin curatirea si saparea pamantului de pe langa ei. Facem adeca o róta cam de un metru in jurul pomului, si pamantul care cade in róta acést'a l' curatim de tóte buruienile, 'l sepan si 'l tocim astfel, ca pe de laturi se fie pamantul mai radicat decat la mijloc, pentru aceea, ca ap'a care ajunge langa pom se nu se póta resfira in laturi, ci se strebata in jos. Pamantul din jurul pomului trebuie apoi totdeuna curatit de buruene si sapat. Mai consult este a resfira pe langa pom muschiu séu pléva, care apoi va inpedeca crescerea buruenelor, si pamantul va fi totdeuna révan, ear earn'a frigul nu va puté strebate la radacinile pomului.

Tóte aceste trebuie acuma tómn'a efectuate când sunt pomii adormiti, prin urmare nu se vatama nici crengile si nici cój'a ca si primavér'a, când a incepul mustul a circulá pe sub cója; apoi nici in plantele de pe sub pomi nu facem tómn'a nici o paguba, ceea ce primavér'a nu se póte incungiura pe langa cea mai mare bagare de séma.

Ciguri-miguri.

Un tigan si un roman calatoriau la olalta, pedestru. Pe drum aflara din intemplantare o pungulitia plina cu bani. Vorb'a aceea, cine o vede aceluia e, — dar la calatorii nostri era lucru dracului, pentru ca amandoi o vediu-se-ra de odata!

— Hai se impartim banii fratiesce mai tiganane, pentru ca amandoi am aflat pung'a! dise romanul.

Tiganul lacom din fire nu se invoi; voia se aiba el pung'a cu intreg cuprinsul ei.

— Nu asia, romanasiu draga, ci haid' se mintim cate una si ai aceluia se fie banii, care va minti mai bine! dise tiganul fiind sigur ca in minciuna nu'l intreese nime.

— Nu 'mi pasa, fie dupa voea ta. Incepe tu dara! respunde romanul.

— Apoi uita! incepu tiganul, tat'a meu asia om avut a fost incat nu avea parechia in tóta taria; avea o berghelia de cai . . .

— Asta s'a putut intemplantare tigan!

— Apoi avea tarne de vaci, dela cari se mulgea laptele in cada mari, mari, si apoi asia casiu faceam ca si pétr'a dela móra!

— Si asta s'a putut intemplantare ortace!

Mai minti tiganul cateva d'aceste, dar tot fara efect, pana ce in fine ostenit cedá dreptul d' a minti — romanului.

— Hei tigan! incepu romanul, ce se me laud, trebuie se spun adeverul, — tat'a meu a fost serac, serac, sci, stans de serac! Nu avea sermaui de el, decat o iapa slaba, dar ce mai iapa? care in tot anul fetá de dóua ori!

Tiganul inbolba ochii.

— Cum se póte?

— Eac' asia bine! 'Ti spun ca de dóua ori fetá in an, primavér'a cate un ménz, ear tómn'a cate un tigan!

— Minti rusinatule! Cum se póte ast'a? striga tiganul manios.

— Mint? dise romanul. Apoi atunci dupa tocmeal'a nóstra banii 's ai mei. Senatate buna! Si tiganul remase cu buzele umflate.

— Nu sci ce póte fi cu mine! dicea un om din aceia, carii siese dile din septemána le petrec in birturi — pot se manânc ce vreu, si se beu cat 'mi place, — tot nu 'mi priesce de fel — lucrul!

— Mama draga! intrebá o copilitia, spune'mi totdeuna ámbra ingerii desbracati? — Totdeuna scump'a mamei!

— Atunci eu nu voesc se fiu anger!

— Si pentru ce nu? — Pentru ce n'asi sci unde se 'mi asiediu batist'a!

Greerusi.

Bólele vinurilor si tamaduirea lor.

Mai tóte vinurile, trebuie se 'si termineze fermentatiunea (ferberea) in butóe. — Pentru vinurile cele vechi acést'a fermentatiune, completeaza pe cea dintai, si mai tot-d'auna produce o inbunatatiune in cualitatea vinului; trebuie numai a avea in vedere, de a li se da putin aer prin facerea unei mici gauri cu burghi'a de asupra butoiului, visitandu-se tot deodata din când in când. Vinurile in prima-vara incep din nou a fermentá, transportul lor in sa, nu va trebui facut, pâna ce mai întâiu, vinul nu sa tras dupa drojdii, care operatiune se numesce de obicei prito c; acést'a operatiune va trebui facuta cam in lun'a lui faur-martisor. Si daca vinul, ar avé un gust de acérl'a, atunci trebuie tras in butóe bine sulfurate. Prin stórcerea vinurilor dupa vechiul obicei de a se lasa se carga in cada, si apoi de acolo se se puna in alte butóe, se léga de vin mai multe bóle, precum sunt: acérl'a, amaraciunea smacul si altele, si acestea tóte provin mai mult din prea multul contact al vinului cu aerul; déca inse aceste bóle pe langa tóta bagarea de séma, sau ivit, trebuie in urmatoriul mod tamaduite. *Acérl'a vinului.* Acést'a bóla a vinurilor, provine mai mult, din fermentatiunea prea repede si iute, sau prea prelungita, si astfel, ca vinul se lasa prea mult in contact cu aerul. Se póte tamadui adaogand vinului o cuantitate potrivita de tartrat neutru de potasa, fie cam de 200 — 300 grame pentru o cuantitate de 250 litruri de vin. Se póte inca intrebuntia si leacul urmatoriu: se va topi 8 kilogr. de zahar intr'o mica cuantitate de apa, se va pune in fie-care butoiu câte o cuantitate óre-care, se va rostogoli bine butoiul, se lasa ca vinul se fermenteze din nou, si apoi se stórcé cara in alt vas. *Amaraciunea.* Acést'a se obsérva mai cu séma la vinurile batrane. Se póte lecuti, daca si nu in total, cel putin in parte, amestecând cu vinul bolnav aceiasi cuantitate de vin nou, si dupa ce a fiert in prima-véra, trebuie iodat pus in butelii. Un alt leac e urmatoarea operatiune. Se va alege un butoiu care a continut intr'ansul vin bun, ai caruia pareti se fie bine curatiti si uscati, se va face se arda intr'ansul jumetate litra de spirt rafinat, pentru un butoiu cu o cuanti-

tate de 300 litruri, se va aprinde apoi într'ansul o bucata de pânza sulfurata si apoi se va pune vinul într'ansul. *Miros de butoiu.* De multe ori se întâmpla, ca vinul primesce mirosul butoiului din diferite cause. — Se pôte face ca mirosul se dispara; mai întâiu trebuie, ca vinul se se scôta din acel butoiu si se se puna in altul curat, in care se va turná si un pahar de unt de lemn de cea mai buna calitate; se restogolesce apoi butoiul bine, spre a se amestecá untul de lemn cu vinul; si dupa ce se va stâmpará vinul, untul de lemn ridicându-se la supra fatia va trage in sine tot mirosul reu din vin. *Vinul întors.* Vinurile in genere, si mai cu seama cele albe, sunt supuse la o descompositiune, obicinuit cunoscuta sub numele de întôrcere, care le dá un gust si un miros fôrte ne placut; colórea lor devine in acest cas violeta séu aprópe négra. Déca acést'a întôrcere este mai veche de un an, anevoe se va mai poté lecuí. In cazul in sa, când aceste vinuri sunt întôrse de curând, se vor putea tamadui amestecând in ele 15—20 gr. de acid tartric pentru 100 litruri de vin. *Vinurile turbure.* Temperatur'a aduce câte o data turburare in butóele cu vin, care pune in miscare drojdiile, si turbura vinul. — Trebuesce in asemenea casuri, se se estraga vinul in alte vase bine sulfurate si in cazul cand s'ar poté, aceste butóe se se asieze in localuri in care temperatur'a se fie mult mai rece de cât acolo unde au fost. *Vinuri inghetiate.* Vinurile ténute in timpul ernerii in localuri prea reci, sunt supuse inghetiiului. Daca ele se gasesc in asemenea stare, trebuie îndata estrase in alte butóe. Vinul ce se estrage in asemenea casuri, este sciut de toti ca este mult mai spiritos ca celelalte, si partea acea inghetiatá, care remane in vasul vechiu, nu este alta, de cât o apa fara gust si fara colóre. — Când vinul a fost lovit de acest inghetiu si sa desghetat tot in acel vas, este turbure si de o colóre închisa. — Pentru al vindecá trebuie al trage îndata in alt butoiu bine sulfurat si a adaugá într'ansul o jumetate de litra de spirit pentru o cuantitate de 200 - 23 litruri vin, se astupa apoi butoiul bine, si dupa câte-va zile când s'a asediat vinul, ar fi bine déca s'ar estrage in butelii.

Gr. N. M.

Biserica si scóla.

Congresul roman national bisericesc, care era se fie convocat inca in anul trecut, dupa cum suntem informati din isvor sigur, nu va fi convocat nici in anul acést'a, din cauza ca guvernul tierii nu concede intrunirea acestei corporatiuni supreme bisericesci, a credinciosilor de legea gr. ort. in urm'a miscarilor politice care sau ivit in peninsula balcanica, si in tierile mici marginasie. — **Sfintirea bisericeii noi din Bara,** comitatul Carasiu-Severin s'a efectuit duminica in 27 Septembrie n. a. c. prin Prea Sfintia Sa dl episcop Joan Metian într'un mod de tot serbatoresc. Banul nostru Archiereu a sosit inca sambata seara la Belintiu, descalcand la parintele protopop dl. G. Cretianescu, si primit fiind de o deputatiune inoposanta compusa din co-

mitetele parochiali a le protopresviteratului Belintiu. Séra a facut renumitul cor al plugarilor din Chiseteu serenada Prea Sfintiei Sale, cântând mai multe piese frumoase, cu rutin'a îndatinata. Manedi demineati'a a plecat apoi Pr. S. S. insocit de dl protopop si de lume multa — spre Bara, unde a descalcat la ospital'a casa a domnului notariu Maniu, intempinat fiind si aicea de multime de popor, care venise spre a fi martore la sfintirea bisericeii noi. Dupa actul sfintirii s'a pontificat deloc prim'a liturgia in biserica noua, ear cantarile ceremoniale le-a executat corul plugarilor din Paniova. In de séra s'a intors napoi spre Belintiu prea bunul nostru Archiereu, ear manedi a onorat cu visitatiunea sa si frumoasa comuna Chiseteu, unde eara a fost primit cu mare pompa si entusiasm. — **Noul seminaru gr. ort. roman** din Arad, ridicat pe banii bunilor crestini, a fost in duminica trecuta predat destinatiunii sale, dupa sfintirea cuvenita. Dupa cum suntem informati in grandiosul acést'a edificiu se afla internati 60 de teneri pedagogi-teologi, pusi sub paz'a unui profesor. — **Concurse bisericesci-scolare.** Pentru 3 stipendii de cate 200 fl. v. a. din fundatiunea „Elena Ghiba Birta“ pe sém'a studentilor gr. ort. romani séu greci, cu termin pana la 20 octombrie v. Pentru parochia vacanta din Rosia cu filiala Obesia prot. Totvaradia, cu termin pana la 20 octombrie v. Pentru parochia din Chisirig protop. Oradea-mare, cu termin pe 27 octombrie v. Pentru un invetiatoriu in Sculia protop. Zsebeliu, terminul pana la finea lunii octombrie s. v. Pentru postul de invetiatoriu in Dubos, prot. Zsebeliu. Pentru postul invetiatoresc dela cl. I din Toracul mare prot. B.-Comlosiu, cu termin pana la 18 octombrie n. Pentru deplinirea statiunii invetiatorescii dela scóla din Ch. Apateu, prot. Oradea-mare, cu terminul pe 26 Octombrie v. Pentru postul invetiatoresc dela clasa a doua din Valeani, prot. B.-Comlosiu, terminul 10 octombrie v. Pentru un invetiatoriu in comuna Bujor, tractul Fagetului, terminul e siese septamani dela prim'a publicare; pentru posturile de invetiatori in comunele Susani si Bucovetiu, protop. Fagetului. — apoi in comunele Secasiu, Tergoviste si Teesiu, protop. Belintiuului, si in comuna Pilu-mare, inspectoratul Chisineului, cu terminul pe 29 Septembrie v.

Literatura.

Comoara.

Roman de Ioan Wachenhusen.

15.

(contnuare)

Belter rise
— Sum convins, ca un patraiu de óra nu numera, déca me asculti.
— Me rog!
— Incep!
Francisc Belter 'si inbratiasia genunchii, si se radiemá de spatele scaunului.
— Nainte de tóte fiem'i permis a întreba pana unde 'ti cunosci istoria familiei?
— A familiei mele? întreba Ernest cu mirare.
— Asia am dis.
Ernest inca ólata privi in fatia omului acestuia, dar nu fu in stare a observá nici cea mai mica urma de curiositate pe ea.
— Asia dara ta'ta dtale . . .
— A fost oficeriu ca si mine domnule!
Fiind ca ved. ca esti in posesiunea unor date care privesc familia mea, 'ti pot spune aceea, ce nici nainte altora nu asi tiene o in secret: ca ta'ta meu a repostat de mult, si ca eu pe spelele statului am fost crescut in scóla militara.
— Si mosiul dtale?
— A fost eara oficeriu, si a murit in lupt'a pentru libertate!

— Hm!

Francisc Belter facu o fatia seriósa.

— A cadiut in lupta pentru libertate! continua el, aceste sunt inpregiurari pre care nu le cunosc, pentru ca acele pre care eu le sci, sunt cu mult mai vechi. Se vorbim dara despre stramosiul dtale; cunosci istoria vechia a familiei dtale?

Lui Ernest ii cadiu fôrte cu greu acést'a întrebare, pentru ca atinse un punct, care l'a adus in confusiune; cu tóte aceste inse fu cuprins de órecare curiositate.

— Recunosc ca din istoria vechia a familiei mele prea putien 'mi este cunoscut, fiind ca ocupatiunile mele nu mi au permis a face scrutari. Abia am fost de 19 ani, cand ca oficeriu deja, pentru un incident órecare, am fost silit a'mi parasi statiunea, si a me muta in Africa, ear mai terdiu in America de sud. La copilul ortan lipsea si priceperea, dar si ocaziunea de a urmari astfel de lucruri

— Despre care chiar voim se vorbim! dise Belter. Nu ai audit dtá, ca familia dtale e de origine straina si nu germana?

Ernest cu mirare privi spre întrebatoriu.

— Sincer vorbind, eu si sor'a mea numai atata scim, ca stramosiul nostru a fost ridicat la rangul de nobil. Mai sunt familii cu numele Grünwald, dar între noi si între acele nu e nici o legatura de rudenia. Atata am audit ca copil. Se lovesc cu scirile dtale?

— La tóta intemplarea, da! intari Belter.

— Dar acuma permite'mi ca din inpregiurariile aceste favorabile se trag si eu ceva folos, la ce me tien indreptatit cu atat mai vertos, ca mari ostenele si spese m'a costat descoperirea si aflarea dtale! Inchipuesce'ti, mi s'a dis ca un numit Grünwald a servit in armata nóstra, apoi s'a dus peste mare si a intrat in servitiu anglez. Nu am erutiat spese, se te caut — se intielege, inzedar — colo peste mare. Dupa ani de scirire m'am intors napoi, si din intemplare me intalnesc cu dtá in ospataria. Vei pricepe ca eu nainte de tóte trebuie se grigesc de redobandirea speselor avute.

La cuvintele aceste Belter scósa o scrisóre din buzunariu.

— Nainte de tóte, te rog dara se subscrii documentul acést'a de Grünwald, care dovedesce ca treab'a e fôrte seriósa si inportanta.

— Eu, scrisórea acést'a? . . . domnul meu . . . Ernest voi se se scóle in picióre.

— Me rog se nu fu reu intieles, dise Belter liniscindul; vedi ca desdaunarea e pentru mine neincungiurat de lipsa . . . nu o ascund de naintea dtale, ca intemplarea mi a dat in mana documente tórté inportante referitóre la familia dtale. Recunosc, ca nu am avut dreptul a mi le castiga, si pot fi si pedepsit; dar si de la acést'a me mantuesce scrisórea acést'a. Pentru ca vedi, mie nu'mi folosesc documentele nimica, eu ear dela dtá numai pretiul aflarei lor, si acést'a binevoesc a mi'l asigura.

— Dta tot mai nepriceput devini!

— Ba, la nici un cas. Belter observa iritatiunea tenerului. 'Ti span eu, ca ce ai se subscrii. Eu am declarat in documentul acést'a, ca dtá, din sum'a carea ai castigat'o prin predarea unor documente aflate de mine, 'mi platesci 25% in diu'a in carea vei deveni in posesiunea banilor. Pentru ca déca le ard, nu ai nici dtá, nici eu nimica. Si dupa subscrierea acestui document deloc ti le predau. Si aceea asi poté potti dela dtá se vini cu mine la notariu, dar dtá esci oficeriu, si nu 'ti vei tagadui subscrierea. Si vedi, cand este vorba de sute de mii, omul bucuos jertfesce o partiecia din avere . . .

Ernest nehotarit si dubios, siodea pus pe ganduri. Era induplecat a crede ca omul acést'a e un misiel insielatoriu, care voesc se'l bage in cursa.

— Cetesce numai! continua Belter, intin-

diendu-i charti'a. Nu e timbrata, dar pentru aceea dora nu vom avé neplaceri. Aceea apoi se nu credi ca nu asi avé avere; am frumoase venite, acést'a ti-o pot spune. Am inchiriat cas'a dómnei Porsberg din fati'a parcului, si cat de curand mi voi serba verosimil si logodn'a cu fic'a acestei amabile dómne.

Ernest tremura.

— Cu Ella Porsberg? intreba el repede.

— Da! Asia dara Ella se numesce! repeta Belter intru sine. Unic'a fêta a baronesei! Se intielege, tat'a fetei nu scie nimic din aceste.

— Nu me tien indreptatit a intreba dela dta, ca din ce cauza vorbesci dta despre o logodna, care pentru mine e cu atat mai suprinde-tóre, pentru ca cu nisee membri din familia stau in legaturi amicabile! dise Ernest cu seriozitate.

Belter nimit privi la densul.

— A! Dta stai in legaturi de pretenia cu Porsbergianii? striga el ironic. Original! suprinde-toriu; dar se ne întörceam la obiectul nostru. Fi bun si cetesce charti'a acést'a. Nu voesc a te incomoda lunga vreme.

Ernest in confusiunea sa, uitase cu totul ca pentru ce a venit omul acést'a la el.

Fara a arunca o privire macar spre Belter, percurse iute cu ochii charti'a.

— Nu pot pricepe ce m'ar puté impedeca, ca se nu o subscriu! dise el, dupa ce inzedar cautá ceva cu ce ar puté descoperi insielatiunea. Déca 'ti implinesc dorinti'a, de loc te vei apuca de lucru?

— Nici cand nu 'ti va paré reu!

Ernest se apropia de mésa, lua o péna in mana si 'si subscrie numele.

— Me rog dara!

Cu cuvintele aceste areta spre un scaun, si confus, in nelinisece voi se se asiedie si densul eara pe scaun.

Francise Belter se uita la subscriere, apoi inpatura charti'a, si o asiedia in buzunariu.

— Fiind ca peste acést'a am trecut domnule Grünwald, cer termin de cateva dile ca se le aduc tóte in ordine! dise el cu impertinentia obrasnicá.

Ernest insielat, si manios privi spre el.

— Dta me scoti din fire! dise el cu asprime. Vedi ca nu cer mai mult decat ce mi a dat sórtea. Eu am implinit vointi'a dtale, si déca dta esci om de omenia, promite mi ca subscrierea mea nu o vei intrebuintia pentru alte scopuri.

— 'Ti promit pe cuvantul meu de onóre! dise Belter rídiend. Altcum treab'a nu remane in secret lung timp; peste cateva dile tóte vor fi intocmite bine.

Belter cu suris impertinent si necurmat pe buze, stránse man'a lui Ernest si se indeparta. Acést'a incremenit statea in mijlocul chiliei urmarind cu atentiune pasii óspelui seu.

— Nu me pricep! dise el apoi. Cum ajunse la mine omul acést'a, pre care nici cand nu l'am vedut, si naintea caruia sum cu totul strain! . . . Si Ella! . . . Nu, aceea nu se póte! . . . Dómna Porsberg ajunge in cas'a nebunilor déca numai o particica e adeverat din cele audite dela omul acést'a. Merg la Veronica. Ea trebuie se scie ceva! . . . Ella nu e indiferenta fat'a de mine. Nu m'am dechiarat, din respect catra ea si catra tat'a ei, dar ea me pricepe si nu me va refusa. Se póte ca sor'a mea chiar in caus'a acést'a me chiama la densa! Ceva de sigur s'a intemplat! . . .

Pe dunnedieul meu, voi intreveni déca mam'a nsióra la minte si fara consciintia in bratiere unui astfel de barbat voesc se'si arunce fêta, care e invelit in negre secrete, si care nu e destul de istetiu se jóce rol'a misielului fara d'a fi observat. Voi merge si la Porsberg, si 'l voi ruga se scóta fat'a din potestatea si ghiarele dómnei Porsberg, care . . . O! eu nici cand nu am spus'o sororei mele, inca nici atunceea cand mai cá ea baecat o unica privire a ei m'a silit a face un pasiu, de

care in momentul urmatoriu mi a parut reu, si pre care mane di demineati'a cu sange a trebuit se'l platesc . . .

Ernest elatina clopotielul, se inbraca cu repediune, si peste cateva minute era deja la strada. (va urma.)

Noutati.

Hymen. Dnl dr. Alesandru Popu, medic mili-tariu reserv. si comitatens-comunal in Banatuj-falva s'a logodit in 6 l. c. cu genti'a dsióra Maria C. Popu, nepót'a de sora si fiic'a adoptiva a Mgnf. Domu Vasiliu Popu, canonic in Gherla — Dl Zacharia Moga ingineriu architect la caile ferate din Romania, si a incredintiat de socia pre gratiós'a domnióra Adela Marienescu din Lipova — Dl Georgiu Mateiu architect in Lipova si-a serbat in 27 Septembrie n. casatori'a cu amabili'a dsióra Valeri'a Maniu, fic'a dlui notariu com. din Bara. cmtul Carasiu-Se-verin. Dile fericite si senine dorim tuturor'a.

Substituare. Notariatul vacant din Tier-neteaz s'a indeplinit provisoriu prin substituarea Dlui Victor Sirbu in postul acést'a. Substituatul este un tener talentat si diligent, — si asia credem, ca reprezentantii comunelor apartienátóre la acest notariat, 'l vor onora cu increderea si voturile lor si la alegerea definitiva.

Sciri merunte. In Jebeliu a ars cas'a locuitoriului de acolo Pavel Netoe. Pagub'a e cam neinsemnata, dar tot destul de mare pentru un om serac. Cas'a nu a fost asecurata. Lupi sau ivit in numer mare in hotarul Vlaicovetiului (langa Versietiu) bantuind turmele ómenilor. Nu ar strica se cêra comun'a permisiune pentru arangiarea unei góne. — Foc mare a fost in Vojtce dile trecute, unde a ars mór'a mare de foc a notarului comunal Halász. Pagub'a se urea cam la 11 mii fiorini. Mór'a a fost asecurata. — In Hodosiu s'a aflat o vaca alba, cam de opt ani, a carei stapan nu se cunósc. — In Bazosiu s'a confiscat dela un tigan cu numele Nicolae Oprea un cal de 8-9 ani, pentru ca nu a fost in stare a si'l legitima. Stapanul vacii si al calului, se se adreseze catra pretur'a cercuala din Reccasiu.

Espositiune industrialá, economica si comerciala voesc se arangeze in anul 1887 corporatiunea industrialá din Timisióra, aici in Timisióra. Se vor incepe numai decat — pregatirile.

Reuniune agronomicá romana au planuit fruntasii neamului nostru, inca la anul 1881, ai carei membri se se recruteze de prin tóte partile locuite de romani, supusi stapanirei unguresci. In intielesul acést'a sau compus apoi statutele, si sau inaintat ministeriului spre intarire. Ministerial unguresc a avut inse bunavointi'a a nu incuviinti'a acést'a reuniune, si despre acést'a a incunoscintiat comitetul reuniunei planuite, care apoi se intielege, a trebuit se se desfiintieze cedand capitaliele deja adunate, institutului de credit si economii din Sibiu — „Albina“.

Rectificare. La alcatuirea articolului intitulat „dela espositiunea detiara din Budapesta“ publicat in numerul trecut al fíei acesteia, ni-a ramas in péna numele Spect. domn Constantin Lazar pretore in Reccasiu, carele asemenea este distins cu medalia pentru con-lucrare. Rectificam acést'a cu placere.

Correspondintia. Dl A. D. din Calacea ne trimite o correspondintia mai lunga, ca respuns la cele publicate in Nrul 22 al fíei acesteia, din partea coristilor Efta Ciulan si Toma Ghile-

zan din Beregseu. Corespondinti'a trimisa fiind plina de expresiuni vatamátóre, care nu au loc in fíia acést'a, nu o putem publica intreaga, ci estragem din ea aceea ce se tiene de object. Dl A. D. sustiene si mai de parte cele afirmate de dsa, ca adeca coristii numiti ar fi beut in siatra cu Chenta Calacean, prin urmare nu póte fi adeverata afirmarea lor, ca nu cunosc pre Chenta. Numele intreg nu si'l comunica pana atunci, pana ce nu vor numf si coristii numele ómenilor de frunte din Calacea, carii li-au dat informatiunile reutaciós'e si vetamatóre pentru preotii de acolo. Cu acést'a dechiaram apoi de inchieata cêrt'a escata in colónele fíei nóstre, si nu vom mai publicá nici din o parte nimica, referitoriu la tem'a acést'a.

Denumire. Vicecomitele comitatului Timisiu a denumit de inspector peste gradinele de pomi scolare din cercul central (Timisióra) pre domnul Joachim Boneca, invetiatoriu gr. ort roman in Giroda. Denumitul este cunoscut de un istetiu pomolog, si asia mai buna alegere nu a putut nimeri stapanirea comitatensa.

D'ale Alumneului. (Raportul casariului pe luna Septembrie 1885.) Starea cassei „Alumneului roman national din Timisióra“ a fost la 8 Octombrie 1885 adeca la adunarea generala: a) in numerariu 11 fl. 24 cr., b) la cass'a de pastrare din Timisióra lib. Nr. 39401 1563 fl. 01 cr., c) tot la cass'a de pastrare din Timisióra lib. Nr. 57658 1552 fl. 49 cr., d) tot la cass'a de pastrare din Timisióra lib. Nr. 51468 83 fl. 49 cr., e) la institutul de credit si de economii „Albina“ din Sibiu Nr. 335 533 fl. 20 cr., f) trei actiuni á 100 fl. 300 fl. — cr. La olalta **4043 fl. 43 cr.** Dela adunarea generala pana in 30 Septembrie a. c. a mai intrat dela domni: J. E. Tieranu in interese 45 fl., Dr. Georgiu Popa taes'a pe anul 1885-86 5 fl., Tassul alumneal din subarbiul Fabric 4 fl. 01 cr., V. Adam oficiant taese pe 1884-85 5 fl., interese dupa capitalul depus, sub Nr. lib. 51468 4 fl. 51 cr. Pentru epónele 1/8 1884 'a si 1/8 din 1885 dela actiunea „Transilvania“ 8 fl. 10 cr., interesele si epónele dela actiunile institutului de credit si de economii „Albina“ din Sibiu 35 fl. 90 cr., Nicolae Ribariu paroch in Siag taese restante 17 fl. 75 cr., Georgiu Liuba taese 5 fl., Jon Velovan taese 5 fl., Atanasie Mercea taese 5 fl. 25 cr., Susan'a Joanovicu, avocatés'a in Timisióra taese pre anul 1885-86 5 fl., Teodor Pelle taese rest. 17 fl. 25 cr., Pascu Milu, telegrafist 5 fl., Pavel Rotariu, avocat taese rest. 14 fl. 61 cr., Toma Belu telegrafist taese pre anul 1884-85 5 fl., Const. Lazar pretore in Reccasiu taese 5 fl., Dumitrie Dimitrescu taese rest. 15 fl. 75 cr., Jon Siaru taese rest 15 fl., Joachim Boneca invetiatoriu taese rest. 9 fl. 45 cr., V. Voiantiu invetiatoriu taese rest. 3 fl., Zacharia Din'a preot taese restante 8 fl., Vincentiu Pop avocat taese ce membru fundatoriu 60 fl., Andreiu Vacarescu taese restante 13 fl., T. V. Pacatian-taese 5 fl., Nicolae Cosariu taese 5 fl., Iosif Farchescu taese 2 fl. 50 cr., Epitropi'a biser. Capolnasiu 17 fl. 75 cr., Interese dupa capitalul depus (Nr. 57658) 41 fl. 13 cr., Interese dupa capitalul depus (sub Nr. 39401) 48 fl. 76 cr. Sum'a totala **4485 fl. 40 cr.** Subtragandu-se spelese, si anume: a) Intretinerea alumnistilor pe luna Septembrie 60 fl., b) spelese scripturistice si porto postal 6 fl. 5 cr., Sum'a **66 fl. 5 cr.**, remane **4419 fl. 35 cr.** Conform hotaririi adunarei generale, banii depusi la institutul „Albina“ si la cass'a de pastrare din Timisióra sau radicat si s'au depus la institutul „Timisiana“ (libelul Nr. 10) 4005 fl. 39 cr., 3 actiuni 300 fl., in numerariu 113 fl. 96 cr. Sum'a de sus: **4419 fl. 35 cr.** Timisióra in 30 Septembrie 1885. Nicolau Cosariu, cassariul alumneului.

Bibliografia.

A aparut de curand „Calindariul poporului“ pe anul comun 1886, anul I, tiparit in Sibiu, in institutul tipografic, societate pe actiuni. Pretiul 20 cr. Cuprinsul: calindariul astronomic si bisericesc. — cronologia pe anul 1886, — regentii europeni. — post'a, — corespondinta telegrafica, — raporturile intre mesurile noue si vechi, — timbrele; apoi in partea literara: Sfaturile parintelui Serafim de Joan Slavici; svaturi practice pentru carii au se venda sau se cumpere; fânatiile si cultura lor de D. Comsia; Trifon habaucul de J. Pop. Reteganul: Poesii de A. Vlahutia, M. Eminescu, M. Pompiliu si Valeria St. Miclepoesii populare de J. Muntean; satira populara de S. Fl. Marian; epitaful de I. Sierbanescu; anecdote, si tergurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina si Romania.

Vendiatorilor se da un rabat de 20 %.

Din biblioteca populara a „Tribunei“ a aparut: Sfantul Nicolae de Matilda Poni, pretiul 8 cr.; Povestea lui Ignat comunicata de Silvestru Moldovan, exemplariul costa 14 cr.; o suta de ani, reproducere din „Tribuna“ Nrul 181 din 10/22 August 1885. (Pretul?) Celor ce cumpere un numer mai mare de exemplare din aceste carti populare, cu deosebire librarilor si peste tot vendiatorilor se da rabatul cuvenit.

Din foi'a oficiosa

Sub licitatiune stau urmatoarele averi romanesci: Averea nemiscatoare a lui Avram Mercea din Percoşova judetiul reg. Deta cu termenul pe 17 Octombrie a. c.; realitatile lui Lazar Muresian din Berecutia, judecatoria cercuala in Deta cu termenul pe 21 Novembre a. c.; realitatile lui Toma Seculi din Fiscut; termenul e la 29 Septembrie a. c.

Piati'a din Budapesta.

(in 8 Octombrie 1885.)

Graul s'a vendut in septimana trecuta cam la 120.000 maji metrice cu pretiul de 7-8 ft. secara circa 4.000 de maji a 5-80-6 ft. orz s'a vendut 25.000 cu cate 5-6 ft. cucurudiu s'a vendut cam 15.000 de maji cu 5-6 ft. Pestiul victualielor si a horelor a cam scadiut in septimana acasta, din cauza a marelui inbulzeli a vendiatorilor. S'a vendut: pui de gaina cu 70-1.20 cr. gasca grase cu 5-5.50 slabe cu 2-2.20, taete cu 4-4.80, retie grase cu 2-2.50, slaba cu 80 cr-1 ft. parchia; epurii cu 1.40 cr. — 1.80 cr.; oua 40-42 la un florin; untul cu 70-80 cr.; unsorea 80-85 cr.; crumpenele 180-2 ft. ceapa 40-49 cr. si aiul cu 14-15 cr. per o filo; legvar se vinde cu 14 ft. maza metrica; lardul (slania) cu 48-52 ft. maza; lan'a de oispalata gata se cumpere cea mai buna cu 150-180 ft. ear cea mai slaba cu 90-110 ft. maza.

Piati'a din Timisióra

(in 9 Octombrie n. 1885.)

In urmare timpului favorabil piati'a de astadi a fost bine cercetata, din care pricina a scadiut pretiurile la tote cu ceva. S'a vendut graul curat cu fl. 6-6.60 maza metrica; secara cu fl. 5-5.40 orzul cu fl. 4-4.20 ovesul cu fl. 4-4.40 ear cucurudiu vechiu cu fl. 5-5.20 si cel nou nedespoiat (maza dubla) cu fl. 4-4.30 cartofii se vend cu 2 fl. sacul semantia de canepa cu — cr. litra; lintea cu —, fazelea cu — litra; unsorea de porc costa 64 cr., carnea de vita 54, carnea de vitel 56 si carnea de porc 54 dupa fiecare chilo; pui de gaina sau vendut cu 50-80 gascele grase cu 4-4.50 cele slabe cu 2-2.50 ratiile cu 1 ft. ciurcele cu 3-7 parchia, ear din selbaticimi sau vendut epuri cu cate 1-1.20 bucati; branza de oie e cu —, cea de vaca cu —, dupa chilo; oua sau capetat 40 de un florin; untul de vaca per chilo cu —, pomele au avut urmasorii pretiul: o corfa de straguri 50-80 o gramada de mere (5 bucati) cu 4 cr. gramada de mere de 10 bucati cu 10 r. mazi cu — cr. chilo, ear alune cu —, prunele cu — cr. litra.

Loteria.

Timisióra, 3 Octombrie 1885:
53, 21, 43, 67, 13.
Brund, 7 Octombrie 1885:
3, 64, 21, 74, 25.

Invitare de prenumeratiune

la

TIMISIANEA

Cu numerul de fatia sfirsindu-se patra-riul al 2-lea dela infi ntiarea focii acesteia, aflam de lipsa a adresa mea de timpuriu, un cuvint serios catra onoratul public cetitoriu roman.

Am spus'o cu inceperea intreprinderii nostre, ca scopul acestei foi este, a dá publicului mai de rand romanesc o lectura pe cat se póte de variata, usóra de priceput, si cu inbratiasiarea temelor care intereseaza cu deosebire clas'a de jos a poporului roman, — si asia credem, ca nime nu ne va puté face imputare, ca promisiunea acést'a nu am tienut'o si implinit'o cu consciintiositate.

Am inceput intreprinderea cu mare zel, si se o spunem sincer — cu mari sacrificii, — dar' si cu mai mare sperantia ca vom afla spriginul de lipsa la carturarii romani.

Si in acést'a sperantia am dat focii un pretiu de tot scadiut, si un format de tot mare, — cari amandoua lucruri nu stau de fel in proportiune cu numerul abonentilor cari ne au onorat pana acuma cu increderea lor, facanduse prin acést'a partasi la luptele si sacrificiile nostre.

Patrusute de abonenti pre cari ii numera adi „Timisiana“ de ai sei, sunt destui pentru sustinerea unei foi edate in format mai mic, séu cu un pretiu mai marisor, amesurat celoralalte foi romane, dar' pentru foi'a nostra, edata in formatul de fatia, nu sunt destui pentru de a acoperi nici spesele tipariului si a le expeditiunei.

O spunem acést'a din capul locului, pentru de a nu fi timbrati de speculanti.

Nu din specula am infi ntiat foci'a, ci din necesitate, — si asia ear din necesitate rogam din tot sufletul pre onorati nostri abonenti, se staruésca a selati foci'a nostra in cercul amicilor si cunoscutilor lor cu inceperea patra-riului urmatoriu, ca se fim si noi in stare a o edá si mai departe in formatul de acuma; in cazul contrariu, adeca: déca numerul abonentilor nu ni se vor inmulti, cerem scusa onoratalui public cetitoriu si 'l rogam se nu ni se considere de specula ei numai de oportunitate, déca constrinsi de inpegiurari vom micsora formatul focii cu inceperea patra-riului care se incepe cu numerul viitoriu.

Focia costa pe un patra-riu de an, adeca: pana la finea anului cur. . . 1 ft. v. a.

Esemplare complete avem dela inceputul anului, si le vindem cu 2 ft.

Prenumeratiunile, se fac cu inlesnire prin asemnari postale (Posta-utalvány)

Dela diece esemplare se dá colec-tantelui un esemplariu gratuit.

La cerere, trimitem numer de proba bucuros orisicui, si fara plata

Onorati abonenti vechi al caror abonament espira cu sfirsitul patra-riului acestui'a sunt rogati a si'l renoi cat de curand, pentru de a ne puté regulá expeditiunea.

Restantier i binevoésca a'si achitá datorile.

Administratiunea „Timisianeii.“

Pretiurile bucatelor

notate la Lloydul din Timisióra.

In 9 Octombrie n. 1885

	fl.	cr.	fl.	cr.
Graul, 73 de chilogram.	—	—	—	—
„ 74 „ „	6	30	—	6
„ 75 „ „	6	40	—	6
„ 76 „ „	6	60	—	6
„ — „ „	—	—	—	—
Secara	4	30	—	4
Orzul	4	60	—	4
Ovesul	4	40	—	4
Cucuruzul	4	80	—	5

Burs'a de Budapesta.

(in 9 Octombrie 1885.)

Renta de aur ung. libera de dare 6%	94.10
Renta de aur ung. libera de dare 4%	98.90
Renta de chartia ung. 5%	99.50
Obligatiunile imprumutului dumului de fer ung. in argint 5%	148.50
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (I. emiss. 1869) 5%	97.25
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (II. emiss. 1878) 5%	124.50
Obligatiunile de stat din 1876 de la drumul de fer orient. ung. in aur 5%	109.50
Obligatiunile rurale ungare 5%	102.50
Obligatiunile rurale ungare din 1868 cu clausula de sortire 5%	102.75
Obligatiunile rurale timisiane 5%	101.75
Obligatiunile rurale timisiane d. 1867 cu clausula de sortire 5%	101.50
Obligatiunile rurale transilvane 5%	101.25
Obligatiunile rurale croato-slavone 5%	101.—
Obligatiunile ung. pentru resumperarea diecimii de vin 5%	97.50
Inprumutul de loteria ung.	117.—
Loteria pentru regularea fisei si a Segedinului	121 —
Renta de papir austriaca	82.50
Renta de argint	83.—
Renta de aur	108.70
Lozele statului din anul 1860	139.—
Banca austr.-ung.	865.—
Banca de credit gen. ung.	282.25
Argint	—
Galbini cesaro reg. de valuta	5.85
Galbini austro ung. de cate 8 fl. v. a.	9.85
100 marce in bancnote imp. germ.	60.95
London	126.35

Post'a redactiunei.

Dlui J. P. R. in S Am primit, multiamita! Dlui M. Bucuresti. Nu mai ai nimica pentru noi? Dlui Aureliu G. Pentru numerul acesta a sosit prea terdiu. In numerul viitoriu Red.

Proprietariu, editor si redactor respondiabil :
Teodor V. Pacatian.

Am onore

a aduce la cunoscinti'a publicului roman dela tiara, ca mi am arangeat un **deposit de farburi** (colori) de tot soiul, pentru **tort si tieseturi** de tota forma si calitatea

fabricatiunea mea propria.

Cu colorile procurate dela mine, urmand instructiunilor mele, se castiga **jumetate din pretul dat pana acuma** farbarilor, si in timp de **doua ore** pote fie-care femea se'si vapsesca singura panza, tortul, lana etc.

Comandele facute seu cu trimiterea banilor seu prin rambursa stala se efectuesc **grabnic si consciintios.**

Negutietorilor se da un rabat de 20%.

Cu stima

Micu Lep'a,

Gerliste, p. u. Crasiova.

TIPOGRAFIA

lui

Emil Hössler.

Timisióra, cetate, strad'a Zápolya, cas'a Mocsonyi prevediuta cu o cuantitate mare de tot soiul de litere si cu masini de cea mai noua constructiune **póte produce in timp scurt, in mod elegant, si cu un pretiu de tot efitn ori ce tiparituri,** cum sunt:

journale, brosiure, protoco'le pentru comercianti etc.

Deposit mare de papir si cuverte.

Se capata la moment protoco'le in ori ce forma si marime, precum si tiparituri comunale, bisericesci, avocatiale judecatoresci etc.

Mersul trenurilor calei ferate de stat austro-ungare.

(In valoare de la 1. Juniu 1885.)

Viena—Budapesta—Orsiova—Verciorova					Verciorova—Orsiova—Budapesta—Viena					Timisióra—Bazias					
Klm.	Statiunile	Tren. Expr.	Tr. d. per. n.15	Tr. acc. N. 1.	Tr. . per. n.17	Klm.	Statiunile	T. Exp. Or. cl. I**	Tr. d. per. n. 18	Tr. acc. N. 2.	Klm.	Statiunile	Tr. de pers. cl. I—III	T. mixt pers. cl. I—III	T. mixt pers. cl. II—III
		Or. cl. I*	cl. I—III	cl. I—II	cl. I—III			ore m.	ore m.	ore m.			ore m.	ore m.	ore m.
—	Viena pleca	11 20	9 —	4 30	9 25	—	Verciorova pl.	12 04	5 50	6 2	—	Timisióra [sos] pl.	5 45	4 50	8 20
278	Budapesta sosesece	6 9	5 27	10 10	5 25	6	Orsiova "	12 10	4 20	7 05	34	Voitek "	6 6	6 2	10 47
—	Budapesta pl.	6 20	6 15	10 40	7 40	25	Baile Erbulane "	12 44	5 53	7 56	75	Versietiu "	7 64	7 40	1 54
350	Czegléd sos.	—	8 54	12 04	9 35	29	Mehadia "	—	5 8	—	95	Jasenova "	8 38	8 50	4 26
—	Czegléd pl.	—	8 58	11 25	9 50	57	Porta orient "	—	6 21	8 50	121	Bazias sos	8 54	9 20	4 58
468	Szegedin pl.	10 36	12 44	2 2	1 23	96	Caransebesiu sos.	—	7 32	9 52	Bazias—Timisióra				
580	Timisióra [Jos.] sos.	1 6	4 12	4 50	4 20	—	Caransebesiu pl.	—	7 37	9 45	Klm.	Statiunile	T. mixt pers. cl. I—III	Tr. de pers. cl. I—III	T. mixt pers. cl. II—III
—	Timisióra pl.	12 24	5 50	4 45	4 40	135	Lugosiu "	—	8 33	10 41			ore m.	ore m.	ore m.
640	Lugosiu pl.	—	8 40	6 11	6 04	194	Timisióra [Jos.] sos.	5 16	10 4	11 57	—	Bazias pl.	4 —	5 —	7 50
679	Caransebesiu sos.	—	10 37	7 6	7 19	—	Timisióra pl.	5 52	10 12	12 15	26	Jasenova "	4 29	5 23	9 —
—	Caransebesiu pl.	—	5 30	7 9	7 34	307	Szegedin pl.	6 57	1 50	2 59	46	Versietiu "	5 47	6 43	11 56
718	Porta orient pl.	—	8 52	8 12	9 2	424	Czegléd sos.	—	4 58	4 58	87	Voitek "	7 14	7 51	2 11
746	Mehadia pl.	—	10 35	—	9 54	497	Budapesta sos.	10 25	7 2	6 25	121	Timisióra [sos] "	8 17	8 18	5 59
750	Baile Erbulane . pl.	5 41	10 52	9 41	9 41	—	Budapesta pl.	10 31	6 50	7 —	*] Acest tren express spre Orient merge numai Marti'a si Sambat'a **] Acest tren express merge numai Mercuri- Joi- si Dumineca- Luni				
767	Orsiova pl.	5 50	11 43	10 07	10 07	774	Viena sos.	3 36	9 20	12 —					
774	Verciorova sos.	6 01	—	10 28	10 28										

Voitek—Bocsi'a				Valkány—Perjámos				Jasenova—Oravitia—Anina			
Klm.	Statiunile	Tren mixt	Tren mixt	Klm.	Statiunile	Tren mixt	Tren mixt	Klm.	Statiunile	Tren mixt	Tren mixt
		cl. I—III	cl. I—III			cl. I—III	cl. I—III			cl. I—III	cl. I—III
—	Voitek pleca	7 20 dim.	6 10 dim.	—	Valkány pleca	2 35 dim.	—	—	Jasenova pleca	8 15 dim.	8 45 ser'a
47	Bocsi'a mont. sos	10 16 "	8 16 ser'a	44	Perjámos sos	4 45 "	—	38	Oravitia sos	11 45 "	10 45 "
—	Bocsi'a—Voitek			—	Perjámos—Val-			72	Anina sos	3 23 d. a.	—
—	Bocsi'a montana pleca	4 — "	5 — dim.	—	kány			—	Anina—Oravitia—		
47	Voitek sos	6 20 "	7 46 ser'a	44	Perjámos pleca	—	10 30 dim.	—	Jasenova		11 15 dim.
—				—	Valkány sos	—	12 36 "	—	Oravitia pleca	3 20 dim.	3 30 d. m.
—				—				72	Jasenova sos	4 46 "	5 27 ser'a

Arad—Timisióra				Timisióra—Arad			
Statiunile	Tren	Tren	Tren de	Statiunile	Tren	Tren de	Tren
	accelerat	omnibus	persone		accelerat	persone	omnibus
Arad	8 25	6 —	12 30	Timisióra	6 07	12 25	5 —
Aradul-nou	8 36	6 26	12 54	Temes Szt. Andras i	6 22	12 50	5 30
Német-Ságh	8 54	6 51	1 19	Merczifalva	6 40	1 16	5 56
Ving'a	9 13	7 28	1 50	Orczifalva	6 51	1 34	6 16
Orczifalva	9 25	7 49	2 12	Ving'a	7 08	2 04	6 50
Merczifalva	9 36	8 09	2 30	Német-Ságh	7 20	2 25	7 11
Temes Szt. Andras	4 55	8 30	2 50	Aradul-nou	7 40	2 54	7 44
Timisióra	10 32	8 58	3 15	Arad	7 50	3 10	8 —

Nota: Numerii cursivi insemneza orele de noapte, adeca dela 6 ore ser'a pana la 6 ore dim. — Tr. acc. — tren accelerat. Tr. d. Pers. — tren de persoane. Tr. m. — tren mixt. Tr. o. tren omnibus. cl. clasa. ó. — ora. m. — minuta. Klm. distantia in kilometri.

Cu tipariul lui Emil Hössler in Timisióra.